

Egység

Konkrét és absztrakt művek
Ingo Glass gyűjteményében

P. SZABÓ ERNŐ

By Art Galéria, 2017. X. 24. – XI. 11.

Aki nem járt Ingo Glass szobrászművész műtermében, otthonában, néhány hónappal ezelőtt még valószínűleg úgy tudta, hogy két nagy gyűjteménye van Magyarországon a konkrét művészetnek: Vass László múzeuma Veszprémben, valamint a Szöllősi-Nagy-Nemes Judith-gyűjtemény. 2017 júniusa óta azonban az ő számára is nyilvánvaló lehet, hogy három az a kettő, hiszen Ingo Glass szobrászművész a művek számát és minőségét tekintve is igen jelentős kollekción hozott létre az elmúlt évtizedekben. E gyűjtemény megismerésére a szélesebb nyilvánosság számára a nagyváradi Körösvidéki Múzeumban ez év június-júliusában megrendezett,

kollekción

Arta concreta geometrica című kiállítás és a tárlat alkalmából megjelent katalógus adott lehetőséget. A tárlaton, ahogyan Ingo Glass előszavában olvashatjuk, külön

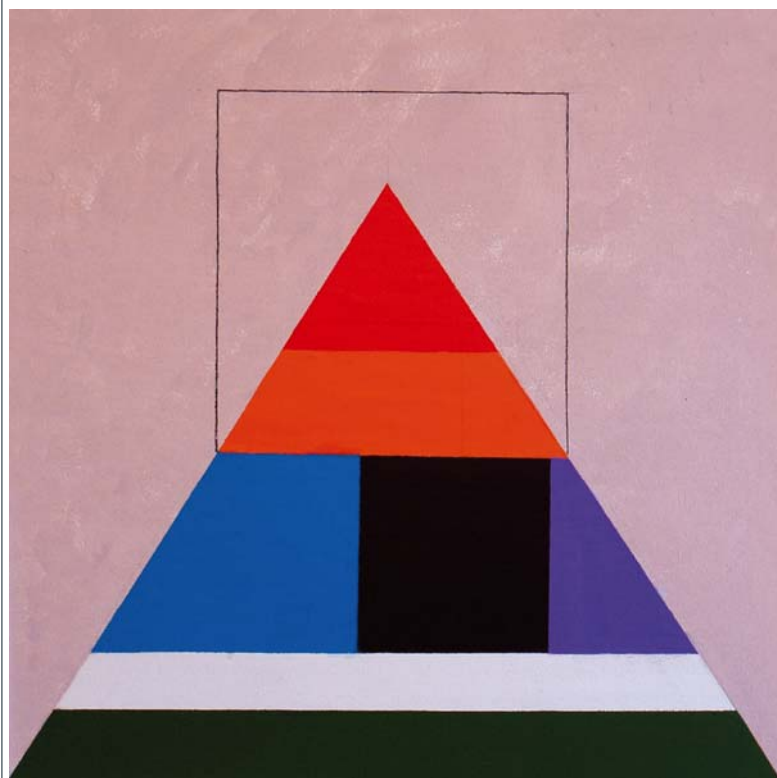
termet kaptak a konkrét művészet svájci képviselői, további három teremben pedig a szobrász német, magyar és más országokbeli kollégáinak művei szerepeltek.

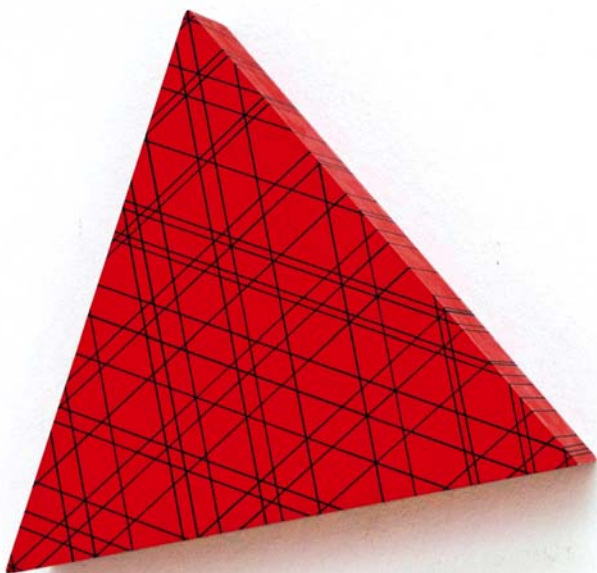
A mostani bemutató a fókuszpont szűkítését jelenti, hiszen az *Egység* című bemutatón csak német és magyar művészek munkáival találkozhatunk. Ugyanakkor a By Art Galéria ikertárlatának korábbi bemutatója, amelyen a Konkrét Művészet Támogatására Létrehozott Nemzetközi Egyesület tagjainak művei szerepeltek, a mostani kiállítással együtt – mindkettő kurátora a társaság alelnöke, Ingo

Glass – jelentősen hozzájárul ahhoz, hogy a magyar közönségnek a konkrét művészettel kapcsolatos, általában meglehetősen felszínes ismeretei jelentősen elmélyüljenek.

A konkrét művészet pontos meghatározása Max Bill nevéhez fűződik, az ő 1949-es definíciója szerint „konkrét művészetnek azon műveket nevezzük, melyek legősibb eszközeik és törvényszerűségeik révén – külső természeti jelenségekre való támaszkodás nélkül – születtek meg, tehát nem az absztrakció transzformálása révén keletkeztek.” „Mi – írja Ingo Glass a katalógusban –, a konkrét művészet második és harmadik generációja Max Billt a konkrét művészet atyjának tekintjük.” Egy harmadik nevet is említ előszavában, ugyancsak svájci alkotóról van szó, bár ezúttal költőről, Eugen Gomringerről, akit viszont a konkrét költészet atyjaként mutat be. Gomringer, aki 1954–57 között Max Bill titkára volt, 1953-ban Dieter Rothtal és Marcell Wyssel megalapította a Spirál című folyóiratot, majd 1960–65 között kiadott egy könyvsorozatot a konkrét költészetéről, a felső-frankföldi Rehauban pedig 2000-ben létrehozta a Konkrét Művészet és Konkrét Költészet Intézetét. Szóval sokat tett mindenért és mindenkiért, aki a konkrét művészet eszményeiért dolgozik.

KONOK TAMÁS: Színes piramis, 1999, akril, vászon

GERHARD HOTTER: -ZAR-, 2013, akril, tus, fa, 30×30×6 cm

Nem véletlenül látogatott el néhány évvel ezelőtt Budapestre, hogy az A22 Galériában művei bemutatásával járuljon hozzá Ingo Glass születésnapjához. Az viszont már sokkal korábban leírta róla: „bár mi mindannyian európainak mondhatjuk magunkat, Ingo Glass mégis különös mértékben az. Erről tanúskodik a Duna teréhez tartozása, monumentális plasztikáinak különböző állomásai Neu-Ulmtól Magyarországon át Romániáig... és emellett szól közel-múltbeli, a Bauhaus-napokon megfogalmazott kritikus szembenállása az alapformákról szóló elfogadott tézissel – kör, háromszög és négyzet –, amelyet Glass új módon lát és ítél meg. Duna és Bauhaus: ezek az okaink, hogy benne egy európaikat lássunk.”

A szobrokról és a Bauhaus mestereivel, elsősorban Johannes Ittennel a színek és alapformák ügyében folytatott polémiáról több alkalommal is szó esett az elmúlt évek kiállításain. Kevesebb szó esett Ingo Glassról, a műgyűjtőről, a mások által létrehozott értékek iránt nyitott művészeti szakemberről. Ha igen, akkor elsősorban a kurátorról beszéltünk, nem véletlenül, hiszen a galaci múzeumban, Bukarestben, a német nemzetiség művelődési házában, majd Münchenben két helyen is kiállítások százainak létrehozása fűződik a nevéhez. Az Üblacker Häusler olyan legendás helyé változott, ahol a bajor kollégák otthon érezték magukat, az általa vezetett másik nagyobb galéria pedig a Lothringerstrassén lehetőséget adott számára, hogy a kortárs művészet nemzetközi összefüggéseit is bemutassa. De említhetjük kiterjedt művészeti kapcsolatainak érzékeltesére az esslingeni művésztársaságot, a bajor képzőművészek szövetségét vagy éppen a beratzhauseni szimpozionokat is, amelyek szervezésében ugyancsak fontos szerepe volt, s amelyek résztvevői

az idők folyamán több mint száz művet adományoztak a városkának, úgy hogy, mint azt a német újságírók kiszámolták, most a település minden ötven lakójára esik egy mű.

Joggal vallhatják a beratzhauseni szervezők, hogy a művészet letörli a lélekről a hétköznapi porát. De folytathatjuk a kérdést Ingo személyére koncentrálna, vannak-e hétköznapi egyáltalán annak, aki saját szobrain túl kiváló kollégák művei között töltheti mindennapjait? Nos, a kiállított művek egyik, valószínűleg nagyobb fele azt érzékelteti, hogy a kiállítások, szimpozionok kapcsán szerveződött barátságok hogyan mélyültek komoly szellemi kapcsolatokká, amelyeket a művek dokumentálnak. Másik felük, a magyar művészek alkotásai a többi között azt érzékeltetik, hogy a temesvári születésű német művésznak hogyan vált egyre szorosabbá a kapcsolata a kortárs magyar művészet világával, benne elsősorban a konkrét, az absztrakt művészekkel. E kapcsolat egyik első

KRISTA GLASS: *Experiment Möbius*, 2010, vegyes technika, 60×60 cm

fontos állomása volt 1985-ös találkozása a Józsefvárosi Galéria körével, Fajó Jánossal, Mengyán Andrással, Fábrián László íróval, akik a galériát létrehozták és működtették az állami cenzúra Szküllája és Kharüdisze között navigálva. E galéria révén ismerkedett meg Haász Istvánnal, Kovács Attilával, Saxon Szász Jánossal, Hajdú István művészeti íróval is. Az Üblacker Häusler tárlatain is számos művész szerepelt, például Konok Tamás, Gáyor Tibor azok közül, akiknek a munkái most láthatóak, de olyan, nem konkrét alkotók is bemutatkoztak, mint Szotyory László, akinek jelentős szerepe volt Ingo Glass és felesége, Ursula budapesti megtelepedésében. A német–magyar kapcsolatok erősítésének harmadik fontos állomása az a nagy kiállítás volt, amelyet 1991-ben Ingo Glass Hegyi Lóránttal együtt szervezett Münchenben, a Lothringerstrassén, többek között Harasztý István, Nädler István, Trombitás Tamás, Fehér László és Samu Géza alkotásaiból. Több mint negyedszázad telt el e nagy kiállítás óta, számos új munka került Ingo Glass birtokába mind magyar, mind német alkotóktól. Különböző generációk művészete látható egymás mellett a falakon, amelyek éppen úgy párbeszédet folytatnak, mint a német és a magyar művészek munkái. Az egység, az európaiság jegyében.

NAGAMI: *Irány-tű*, krómacél, gépítőtechnika, 16×2,5 cm